

Posudek oponenta diplomové práce

Antonín Faktor, *Genealogie kněze. Kněžská aristokratická kasta v textu Genealogie morálky*

Autor tematicky navazuje na svou úspěšně obhájenou bakalářskou práci *Kněz vnitřním nepřítelem: Nietzscheho kněz jako idealizované já neurotika*, kterou jsem rovněž měl čest oponovat. Tentokrát jde o výrazně pokročilejší způsob zpracování, který v první části diskutuje čtyři referenční články věnované postavě kněze v Nietzscheho slavné knize. Jde vsutku o zásadní problematiku, jestliže Nietzscheho projekt *přehodnocení hodnot* chce ukázat, kdy a jakým způsobem došlo k dávnému přehodnocení hodnot ve stylu otrocké morálky, jež zavádí *nihilismus* znehodnocení hodnoty života a devaluje světa. Neboť je-li *ex definitione* otroctví vymezeno pasivitou, impotencí, neschopností tvořit, je pak nasnadě otázka (viz s. 9): *kdo je tvůrcem otrocké morálky, když tvorba hodnot je charakteristikou panské kasty?* Je jím právě postava kněze, který jako původní člen panské kasty se stává v jejím rámci reprezentantem otroctví. Předložená práce se soustředí na rozdílné výklady mechanismu a motivace postavy kněze v procesu vzpoury otroků v morálce vedoucí k přehodnocení hodnot. Autor na všech čtyřech textových příkladech současných akademických celebrit korektně ukazuje silné a slabé stránky, přičemž klíčové pro něj je *neustálý obled na primární Nietzscheho text*, se kterým se nejméně tři z amerických autorů při svých výkladech dostávají záhy do nesouladu. V druhé, mnohem lepší části se pak autor pokouší o samostatný výklad prostřednictvím aplikace Nietzscheho genealogické metody na samotného Nietzscheho a jeho text. Neboť autor je přesvědčen, že zmínění američtí vykladači právě selhávají v tom, že pojmají postavu kněze staticky, zatímco se ukazuje, že pro porozumění jejímu smyslu a funkci v procesu přehodnocení hodnot je potřeba chápat ji dějinně a na způsob genealogie *sensu* Nietzsche (zejm. s. 28). Velice názorné je vysvětlení „kastovní perspektivy“ (s. 31 n.), které je nezbytné pro další pochopení Nietzscheho argumentace. Zejména podstatné je rozlišení mezi knězem pohanským, židovským a křesťanským, jež vnáší do pojetí postavy kněze další vnitřní, *nota bene* genealogickou dynamiku. Práce vrcholí systematickým zpracováním pojmu *resentiment*, je by bylo možné dokonce vyhotovit do separátního odborného článku a nabídnout k otištění do některého filosofického periodika. Rozhodně by se jednalo o *desideratum*, protože samostatných pojednání pojmu *resentiment* v českém prostředí věru není mnoho. Autor si je sice vědom mimořádné aktuálnosti Nietzscheho genealogického zkoumání a vysvětlování přehodnocování hodnot, ale nepouští se do potenciálně nebezpečného tvrzení, jež by ho mohlo „zcancelovat“. Neboť tzv. *cancel culture* stojící na zdegenerované morálce *woke*-ismu se všemi jejími pomstychtivými „hodnotami“ a pokryteckým „virtue signallingem“ je vpravdě *verifikací* Nietzscheho genealogických zkoumání neblahého

procesu přehodnocování hodnot vítěznou otrockou morálkou, za kterou se neskrývá nic nežli *touha po moci a pomstě*.

Práce trpí velkým množstvím překlepů a jazykových chyb.

Šlo by *cum grano salis* mít za to, že Schopenhauer (coby vychovatel – v odkazu na třetí *Nečasovou úvahu*) je ve třetím pojednání *Genealogie morálky* „moderní“ transformací postavy kněze? Zejména kvůli jeho vlivu na Richarda Wagnera s jeho kulturním dopadem?

V čem je zároveň samotný Nietzsche coby přehodnotitel hodnot *imunní* vůči tomu, *aby se nestal* knězem?

A zejména: Může morálka nebýt otrocká?

Předloženou diplomovou práci Antonína Faktora **doporučuji** k obhajobě s návrhem hodnocení **výborně**.

Aleš Novák

XV. I. MMXXIV